

ASPRI TURCEȘTI DIN SEC. AL XV-LEA DESCO-
PERIȚI ÎN SATUL COLCEAG, COM. INOTEȘTI,
JUD. PRAHOVA

de PARASCHIVA STANCU

În anul 1977 Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România a intrat în posesia unui număr de 13 monede medievale achiziționate de la Coman Constantin din satul Colceag, com. Inotești, jud. Prahova. Din datele furnizate de acesta, piesele fac parte dintr-un tezaur găsit întâmplător în anul 1944 de către câțiva copii ce se jucau pe malul pârului Bălana. Punctul descoperirii se află pe malul stîng al apei la aproximativ 1 km de vatra veche a satului. Inițial, tezaurul a cuprins un număr mare de piese. În urma investigațiilor făcute printre locuitorii satului s-a constatat că singurele exemplare ce s-au mai păstrat sînt aceste 13 monede emise în timpul domniei sultanului Mahomed II (1451-1481) - cuceritorul Constantinopolului.

Identificarea pieselor a arătat că este vorba de monede otomane de argint cunoscute sub numele de accèle sau aspri.

Ele au pe avers numele sultanului și al tatălui său însoțit de formula "azze nasrühü" (victoria să-i fie veșnică) și anul de emiterere. Pe revers, legenda "hullide mülkühü" (Allah să-i țină veșnică domnia) și locul unde au fost bătute.

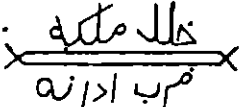
Urmează descrierea pieselor:

Anul hegirei 855 (1451 al erei noastre)

Av. 1. În centru: محمد بن Mehmed bin

Pe margine: ۱۸۸۸ / Murad han azze
nasrühü / 855

Legenda dispusă circular împărțită prin patru grupuri de câte două linii paralele. C.l.e (cerc liniar exterior).

Rv. hullide mülkühü
duribe Edirne

AR. Aspru, 11,5 mm, 0,954 g (nr.inv.116516). Emis la Adrianopol. Nuri Pere, Osmanlilarada Madeni Paralar, Istanbul, 1968, nr.85 (în continuare; Nuri Pere). Foarte bine conservată.

2. Av. Ca mai sus.

Rv. Ca mai sus.

AR. Aspru, 12 mm, 0,861 g (nr.inv.116517). Emis la Adrianopol; Nuri Pere, nr.85. Bine conservată.

3. Av. Ca mai sus.

Rv. Ca mai sus. Cerc perlat exterior (c.p.e.) și c.l.i.

AR. Aspru, 12 mm, 0,995 g; nr.inv.116518. Emis la Adrianopol; Nuri Pere, nr.85. Foarte bine conservată.

4. Av. Ca mai sus. c.p.e., c.l.i. - ușor descentrată.

Rv. Ca mai sus. c.p.e., c.l.i. - ușor descentrată.

AR. Aspru, 12 mm, 0,988 g; nr.inv.116519. Emis la Adrianopol; Nuri Pere, nr.85. Foarte bine conservat.

5. Av. Ca mai sus, dar fără c.p.e. și c.l.i.

Rv. Ca mai sus, dar fără c.p.e. și c.l.i.

AR. Aspru, 11,5 mm, 0,979 g; nr.inv.116520. Emis la Adrianopol; Nuri Pere, nr.85. Foarte bine conservată.

6. Av. Ca mai sus. c.p.e., c.l.i. - descentrată, o parte din legendă ieșind din cadrul monedei.

Rv. hullide mulkünü

duribe Serez

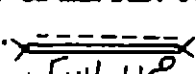
AR. Aspru, 11,5 mm, 0,972 g; nr.inv.116521. Emis la Serez; Nuri Pere, nr.85. Bine conservată.

7. Av. Ca mai sus. c.l.e.

Rv. Ca mai sus. c.l.e.

AR. Aspru, 11,5 mm, 0,984 g; nr.inv.116522, Emis la Serez; Nuri Pere, nr.85. Foarte bine conservată.

8. Av. Ca mai sus. c.p.e., c.l.i. - ușor descentrată.

Rv. (fiind foarte descentrată, legenda iese din cadrul monedei).

Duribe Usküb

AR. Aspru, 11,5 mm, 0,947 g; inv.nr.116523. Emis la Usküb; Nuri Pere, nr.85. Bine conservată.

9. Av. Ca mai sus. c.p.e., c.l.i. - descentrată.

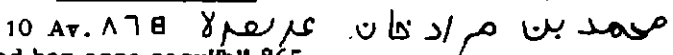
Rv. Ca mai sus. c.p.e., c.l.i. - puternic descentrată - locul de batere abia vizibil.

 hullide mulkünü

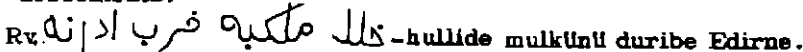
Bursa

AR. Aspru, 11,5 mm, 0,979 g; nr.inv.116524. Emis la Bursa; Nuri Pere, nr.85. Foarte bine conservată.

Anul hegirei 865 (1461 al erei noastre).

10 Av. - Mehmed bin Murad han azze nasrühü 865.

Legenda dispusă circular în jurul unei stele cu 6 raze. c.p.e., c.l.i. - descentrată.

Rv. - hullide mulkünü duribe Edirne.

Legenda dispusă în jurul unei stele cu 6 raze. Descentrată.

AR. Aspru, 12 x 11 mm, 0,907 g; nr.inv.116525. Emis la Edirne; Nuri Pere, nr.86.

11. Av. Ca mai sus. c.p.e., c.l.i. - descentrată, anul parțial vizibil

Rv. incus.

AR. Aspru, 10 mm, 0,929 g; nr.inv.116526. Fără loc de bate-re; Nuri Pere, nr.86. Bine conservată.

12. Av. Ca mai sus.c.p.e., c.l.i. - descentrată; anul iese din cîm-pul monedei.

Rv. - hullide mülkünü duribe Serez. În rest ca la nr.10.

AR. Aspru, 12 mm, 0,667 g; nr.inv.116527. Emis la Serez; Nuri Pere, nr.86. Foarte bine conservată.

13. Av. Ca mai sus. c.p.e., c.l.i.- moneda puternic descentrată, legenda parțial vizibilă.

Rv. - hullide mülkünü duribe Novar. În rest ca mai sus.

AR. Aspru, 12 x 11 mm, 0,909 g; nr.inv.116528. Emis la No-var; Nuri Pere, nr.86. Bine conservată.

Piesele în discuție pot fi împărțite deci în două grupe distincte după anul de emisiune. Astfel, nouă monede (nr.1-9) sînt date în anul he-girei 855 (anul 1451 al erei noastre), fixînd probabil începutul tezau-rizării, iar restul de 4 (nr.10-13) în anul hegirei 865(1461 al erei noastre); piesele nr.10 și 11 au anul vizibil, dar la nr.12 și 13, din cau-sa baterii descentrate, anul nu se vede. Totuși, după tipologie pot fi în-cadrate în același an de emisiune.

În privința locului unde au fost bătute, cele mai multe piese provin din atelierul monetar de la Edirne (Adrianopol) - 6 bucăți (nr.1,2,3,4,5,10), trei bucăți din atelierul de la Serez (nr.6,7,12) și cîte una din atelierile de la Usküb (Skoplje) (nr.8), Novar (Novo Brdo) (nr.13) și Bursa (nr.9). Piesa nr.11 fiind incusă, locul de emitere nu poate fi sta-bilit.

Prin urmare, Edirne deține 46,1% din totalul pieselor, cel din Se-rez 23,07%, iar Usküb, Novar și Bursa sînt egal reprezentate - 7,68%.

Greutatea celor 13 monede este de 12,071 g, limita în care se în-cadrează fiind de 0,995 g și 0,667 g, cu media de 0,928 g. Diametrul se înscrie între 11,5 și 12 mm. Toate exemplarele din tezaurul studiat pre-zintă o bună stare de conservare. Cele emise în anul 1451 sînt îngrijit lu-crate, cu legendele în cea mai mare parte complete. Nu același lucru se poate spune și despre monedele emise în anul 1461, a căror execuție este mai neglijentă, cu o mare parte din legendă ieșind din cadrul monedei și cu urme de circulație mai intensă decît cele emise cu zece ani mai devre-me.

După cum am arătat, piesele sînt accèle sau aspri - principala mo-nedă de plată din Imperiul otoman în sec.al XV-lea.

Acestea a fost emisă pentru prima dată de Orhaa I la Bursa în anul

begirei 727 (anul 1327 al erei noastre)¹ bătându-se 2 și 3/4 accèle dintr-un dirhem de argint² (unitate de greutate cîntărind 3,207 g)³. Cu timpul, greutatea accèlei scade; în vremea domniei lui Murad I (1359-89) ea este de 1,164 g. a lui Balazid I (1389-1402) de 1,098 g, a lui Mehmed I (1413-1421) de 1,121 g, ajungînd în vremea lui Mahomed II la mai puțin de 1 g⁴.

Procesul de descreștere a greutateii este continuu chiar și în timpul celor 30 de ani ai domniei lui Mahomed Cuceritorul (1451-81). Astfel, monedele emise în 1451 (hegira 855) cîntăresc între 1,05 g și 0,85 g, cele din 1461 (hegira 865) între 0,95 și 0,80 g, iar cele emise în anul 1476 și 1481 (880 și 886 al hegirei) ajung la 0,90-0,70 g⁵.

Primele trei emisiuni ale lui Mahomed II au un ritm decenal: 1451, 1461, 1471, ritm părăsit în acest an, căci în 1476 și 1481 apar noi serii de accèle.

Se vede deci că la fiecare nouă emisiune, cantitatea de argint a fost redusă. Și tezaurul în discuție demonstrează această scădere progresivă, căci greutatea medie a celor 9 monede emise în 1451 este de 0,964 g, pe cînd a celor din anul 1461 coboară la 0,853 g.

Această reducere continuă a greutateii face ca și raportul între "acea" și moneda de aur (ducat venețian, florin florentin sau florin ungiuresc) să scadă. Dacă la origine (sub Orhan I), 10 aspri valorau un ducat venețian⁶, în anul 1465 un ducat valorează 40 aspri, în 1477 - 45 aspri (în acest an, în regiunea Smederevo o familie trebuie să plătească un impozit de 1 florin, perceperea lui făcîndu-se în aspri taxați la 45 aspri pentru o piesă de aur⁷). În 1479, o monedă de aur valorează 45,5 aspri, în anul 1488 - 49 aspri⁸, iar în 1500 - 53-55 aspri⁹.

Cauza acestei devalorizări trebuie căutată nu atît în lipsa metalelor prețioase provenite din extracțiile miniere, cît mai ales în dificultățile financiare ale statului (domnia lui Mahomed II este o lungă perioadă de războaie și campanii care duc la epuizarea tezaurului otoman), și în dorința sultanului de a obține noi cîștiguri din baterea monedelor¹⁰.

Noile emisiuni monetare erau întotdeauna întîmpinate cu neîncredere de popor, neîncredere concretizată prin tezurizarea pieselor vechi. Dar statul căuta să împiedice aceasta, trimițînd în imperiu funcționari special însărcinați să strîngă piesele demonetizate, plătiind pentru 12 accèle vechi 10 acoele noi¹¹. Strîngerea pieselor vechi se făcea în așa fel, încît să existe cît mai puține posibilități de reținere a lor de către particulari. În acest scop se făcea un control foarte sever al corăbiilor, bagajelor călătorilor, camerelor hanurilor, toată lumea fiind obligată să predea argintul monetăriei, sub amenințarea celor mai aspre pedepse. Persoanele ce aduceau argint sau aspri retrași din circulație, încasau pentru 100 dirhemi de argint (320,7 g) - 285 aspri la Constantinopol și Adrianopol, 283 aspri la Serez și 281 aspri la Novar (Novo Brdo).

Un regulament privind minele din Novo Brdo emis după 1 iunie 1455 interzice efectuarea oricărui tranzacții comerciale în aspri demonetizați, aplicîndu-se o amendă de 2 aspri pentru 1 dirhem de argint tuturor persoanelor ce dețin acest fel de monede¹².

Se naște întrebarea dacă nu cumva și cele nouă piese din tezaurul nostru, emise în anul 1451, ce sînt într-o foarte bună stare de conserva-

re și nu prezintă urme de circulație intensă, nu ar fi acele demonetizate și teaurizate.

Legislația din timpul lui Mahomed II prevede norme speciale în privința baterii monedelor de argint, această operație fiind supusă unui control riguros. Astfel eminel (persoană însărcinată cu supravegherea și administrarea atelierelor monetare)¹³ trebuia să cîntărească cu exactitate atît argintul destinat monetizării, cît și aspri emiși. Se făcea proba greutății la 100 de dirhemi de aspri (320,7 g), numărul asprilor ce corespundea acestei cantități de argint fiind de 330-330 $\frac{1}{2}$. Dacă se găseau însă 331 aspri, însemna că greutatea lor a fost diminuată și erau remiși atelierului monetar pentru rebatere¹⁴. Tot eminel trebuia să vegheze și asupra purității metalului, pentru a nu se amesteca materii străine în argintul din care se băteau monede¹⁵.

Falsificarea și circulația monedelor contrafăcute este încă unul din aspectele asupra cărui se insistă în vestitele Kanunname -codul de legal lui Mahomed II. Contrafacerea monedelor era aspru pedepsită în Imperiul Otoman, ducînd pînă la pierderea vieții. Pedepsa se aplica nu numai falsificatorilor, ci și celor care vehiculau monedele false¹⁶. Și totuși cu toate restricțiile și interdicțiile oficiale, monedele se falsifică.

Astfel, și în tezaurul descoperit în satul Colceag găsim o monedă falsă; este vorba deapre piesa nr.11, ce este bătută doar pe o singură față.

Și legislația Țării Românești pedepsește pe falsificatorii de monede. Astfel, Radu cel Mare (1495-1508) scrie brașovenilor să elibereze pe omul pîrcălabului Gherghina acuzat că ar fi falsificat aspri, "căci cei care au făcut acei aspri, noi îi vom găsi pe acei cameni și îi vom pedepsi după cum le este pe lege"¹⁷.

Prezența asprului - monedă de largă circulație în Imperiul otoman este semnalată și în țările române, pentru prima dată în Țara Românească în anul 1433¹⁸. Cîțiva ani mai tîrziu, în 1437-1438, Vlad Dracul scrie brașovenilor că un anume Neagoe a fugit la Brașov "cu averea domniei mele - 200.000 aspri"¹⁹, iar Vladislav II (1448-1456) îi anunță pe pîrgarii Brașovului că va plăti 4000 de aspri pentru niște porci²⁰.

Cu timpul, circulația asprilor se intensifică și îi găsim tot mai des menționați ca monedă de plată în tranzacții. Pentru ilustrarea acestui fapt am întocmit un tabel ce cuprinde documente emise în perioada 1451-1500 în care operațiile de vânzare-cumpărare, în special a pămîntului, se efectuează fie în monedă (florin, aspru), fie în diferite obiecte (vite, cereale, obiecte de îmbrăcăminte). Vezi Anexa nr. I.

Din datele oferite de tabel am întocmit două grafice : pe ani (A) și pe decade (B), (Anexa nr. II).

Dacă analizăm diagrama A, observăm că la începutul perioadei, 1451-1481, numărul documentelor ce menționează asprul este modest, trecînd ani la rînd fără ca asprul să fie semnalat (anii 1456-1459 sau 1461 - 1463). După 1481 însă, numărul lor crește simțitor și frecvența devine regulată. De altfel, pînă în același an, 1481, în Țara Românească se mai bat încă monedele proprii²¹.

Vlad Tepeș cere brașovenilor să i se dea unui anume Dumitru, fie oșelul cumpărat din Brașov, fie ducății²². Tot Vlad Tepeș cheamă să se înscrisă în caștea sa unguri, secui sau români, dar îi anunță că "nu are ducați ca să le plătească jolda"²³.

Totuși monedele străine sau cele muntene nu exclud din circulația Țării Românești asprul a cărui prezență devine din ce în ce mai pregnantă, prezență datorită în mare parte intensificării schimburilor comerciale transdunărene, în care plățile se făceau de cele mai multe ori în moneda turcească de bază - aceeași. Acest comerț interesa statul otoman ce urmărea câștigarea unor venituri din ce în ce mai mari realizate prin aplicarea de taxe și impozite pentru mărfurile ce treceau de o parte și alta a Dunării.

Astfel, în codul de legi al lui Mahomed II este prevăzută perceperea unei taxe de 2 accèle la sută pentru mărfurile importate din Țara Românească²⁴, printre care figurează și caii de Valahia²⁵.

Țara Românească exportă cereale, vite, ceară, sare, importând "mărfuri turcești" - piper, mătase și chiar fier. Basarab Lalota (1473, 1474, 1475, 1476) îi amenință pe brașoveni că nu va mai cumpăra de la ei, "căci se găsește destul fier și la turci, și mai ieftin și-l vom cumpăra"²⁶.

Tot în vremea aceluiași domnitor este semnalată și prezența unui negustor turc venit la București "cu marfă bună și multă"²⁷.

O altă sursă de mai mică importanță ce alimentează circulația monetară este și armaia, căci ostașii turci, ce trec acum tot mai des Dunărea, lasă în Țara Românească sume mai mici sau mai mari. Solda acestor ostași nu este deloc de neglijat ei primind câte 5 aspri pe zi, după cum ne informează un firman din 1478 cu privire la solda garnizoanei de Qugilat (pentru minele din Novo Brdo)²⁸.

Cîteva prețuri ne dau o imagine asupra puterii de cumpărare a accèlei în Imperiul otoman. Astfel în anul 1477 în sangeacul Herțegovina o oaie cu un miel valora 12 accèle, un berbec 15 accèle²⁹, iar în 1488 cu 1 aspru se putea cumpăra: 2,469 kg pîine sau 2,116 kg știucă, 9 ouă, 0,352 l. miere, 2,116 l. lapte de oaie, 1,058-1,234 kg carne de miel 2,820-5,644 kg sare sau 2,822 l de vin³⁰.

În anul 1489 1 oca (1,285 g) de carne de miel costa 1,43 aspri, kila (20 oca) de grîu costa 13,50 aspri, de făină 18,22 aspri, un cantar (44 oca) sau 56,5 kg de miere se vindea cu 180,40 accèle³¹.

Chiar dacă monedele din tezaurul de la Colceag aparțin unei perioade mai puțin favorizată de prezența unor documente care să dea date așa precise despre puterea de cumpărare a asprului în Țara Românească. operațiile de vânzare-cumpărare de bunuri, în special pămînturi, ne oferă unele date despre prețul unor sate, livazi, vii, țigani. Documentele sînt uneori dificil de utilizat deoarece nu ne este precizată nici suprafața pămîntului vîndut ("din a 5-a parte jumătate"), nici prețul pe unitatea de măsură ("via popii Arentie pe 700 aspri").

Vom apela numai la acele documente ce oferă date cît mai clare asupra prețurilor și mai ales a celor ce privesc satele din jud. Prahova apropiate oarecum de satul Colceag.

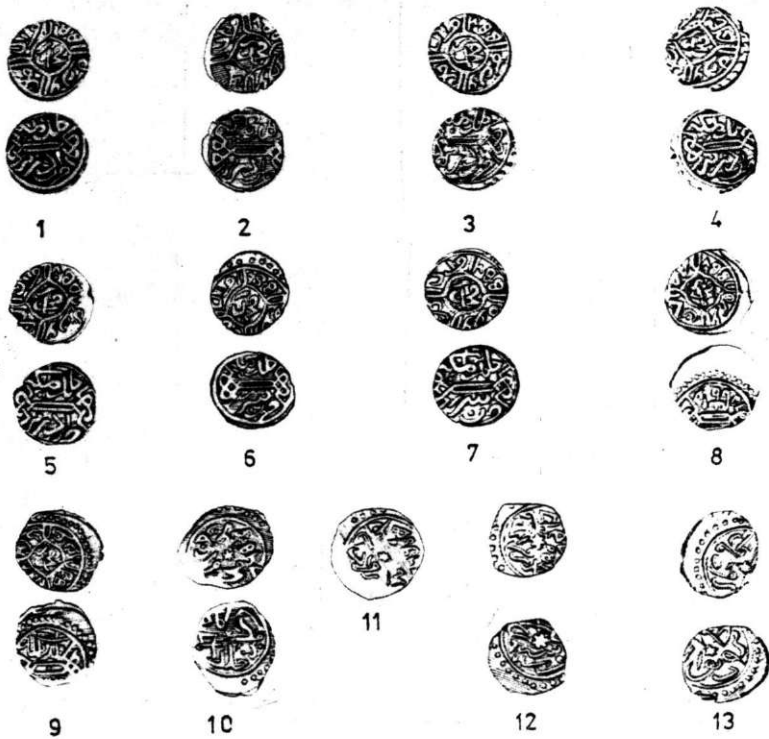

Fig.1.- Monede otomane emise de Mohamed II în anul 1451 (nr.1-9) și 1461 (nr.10-13).

ANEXA I

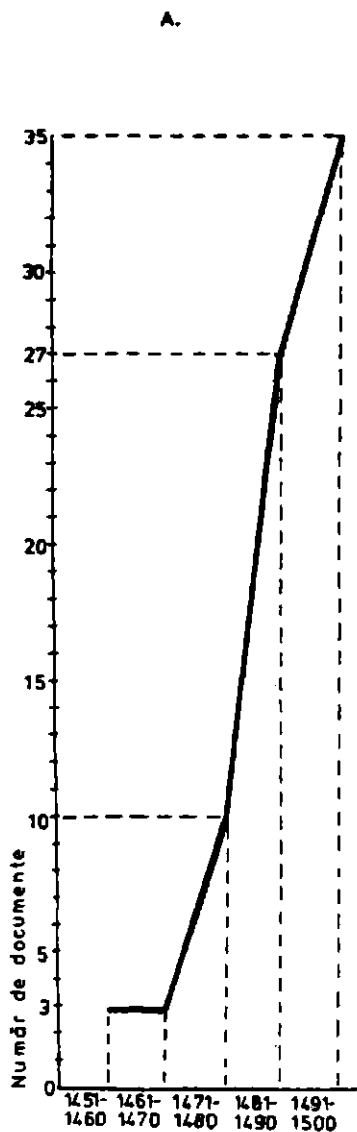
ANUL	Număr de do- cumen- te	MONEDA		Vite	Ce- rea- le	Diver- se o- biecte	BIBLIOGRAFIE
		Aspri	Flo- rini				
1451	1	x					DIR, B, nr. 114 ¹
1452	-						
1453	-						
1454-1455	1	x					DRH, B, I, nr. 112
1456	-						
1457	1			x			DRH, B, I, nr. 120
1458	-						
1459	1			x			Ibidem, nr. 118
1460	1	x					Ibidem, nr. 119
1461	1			x			Ibidem, nr. 120
1462	-						
1463	-						
1464	1	x					Ibidem, nr. 123
1465	-						
1466	1	x					Ibidem, nr. 130
1467	-						
1468	1	x					DIR, B, nr. 135
1469	2			xx	x		DRH, B, I, nr. 135, 136
1470	-						
1471	2	xx					Ibidem, nr. 138, 139
1472	2	xx					Ibidem, nr. 142, SMIM ²
1473	1	x			x		Ibidem, nr. 145
1474	-						
1475	2	xx		x			Ibidem, nr. 148, 150
1476	1	x					Ibidem, nr. 153
1477	-						
1478	2	xx			x		Ibidem, nr. 158, 160
1479	-						
1480	1	x		x			Ibidem, nr. 170
1481	2	xx			xx		Ibidem, nr. 177, 178
1482	1	x					Ibidem, nr. 181
1483	5	xx		xx	x		Ibidem, nr. 184, 185, 186, 187, 189
1484	3	xx			x		Ibidem, nr. 190, 192, 193
1485	3	xx		x	x		Ibidem, nr. 194, 195, 196.
1486	3	xx		x	x		Ibidem, nr. 198, 200, 201
1487	4	xxxx					Ibidem, nr. 202, 203, 204 209.

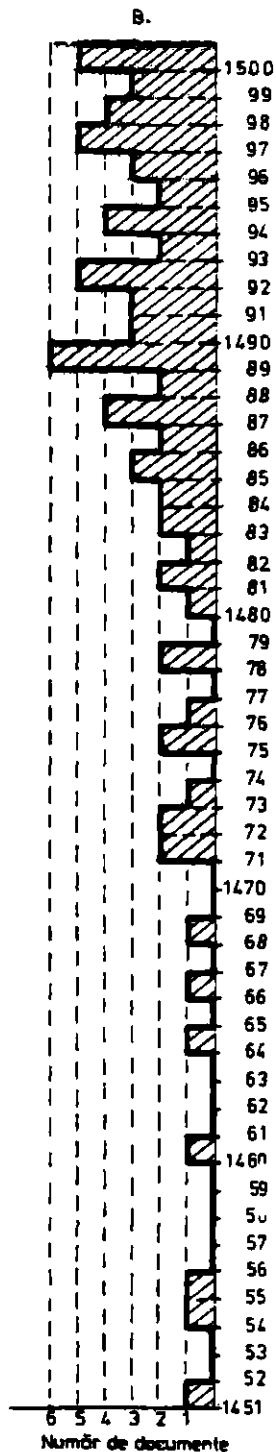
ANUL	Număr de do- cumen- te	MONEDE		Vite	Ce- rea- le	Diver- se o- biecte	BIBLIOGRAFIE
		Aspri	Flo- rini				
1488	2	xx	x	x			Ibidem, nr. 210, 212
1489	6	xxxxxx					Ibidem, nr. 216, 217, 218, 219, 220, 221
1490	3	xxx					Ibidem, nr. 223, 224, 226
1491	2	xx					Ibidem, nr. 213, 227
1492	6	xxxxx	x	x			Ibidem, nr. 229, 231, 232, 233, 234, 235
1493	4	xx	x		x		Ibidem, nr. 238, 240, 243, 244
1494	4	xxxx					Ibidem, nr. 246, 248, DIR, B, 238, SMIM, VII ³
1495	3	xx	xx				DRH, B, I, nr. 254, 257, 265
1496	3	xxx	x				Ibidem, nr. 266, 267, 268
1497	5	xxxx	x				Ibidem, nr. 272-274, 278-279
1498	4	xxxx					Ibidem, nr. 283, 284, 288 DIR, B, 268
1499	3	xxx	x				DRH, B, nr. 290, 291, 294
1500	5	xxxxx					Idem nr. 297, 301, 302, 303, DIR, B, 286.

- 1 Documente privind istoria României, B. Țara Românească, veac XIII, XIV, XV, Editura Academiei R. P. R., București, 1953.
- 2 Marieta Adam, Documente din sec. XV-XVII, în Studii și materiale de istorie medie, VII, 1974, p. 286-287.
- 3 Olimpia Diaconescu, Întregiri documentare la istoria sec. XV-XVI, în SMIM, VII, 1974, p. 294.

ANEXA II

Diagramă ce reflectă prezența asprilor în documentele Țării Românești în perioada 1451-1481: A - pe anii; B - pe decade.

Astfel, în 1486, jumătate din satul Ogretin se vinde cu 1450 aspri³², un sfert din Plopeni și vad de moară pe Teleajen cu 3000 aspri³³, iar în 1493 jumătate din Bucov cu 5000 aspri³⁴. În general prețurile sînt foarte variate, în funcție de amplasarea pămîntului sau a satului, de mărimea lui, de calitatea pămîntului sau de construcțiile ridicate pe aceste locuri. Satele mai sus pomenite, la fel ca și cel unde s-a descoperit tezaurul, așezat între Prahova și Teleajen, se găsesc în preajma drumului comercial ce traversează Țara Românească și ține legătura între marile centre comerciale transilvănene - Brașov și Sibiu - și sudul Dunării.

În 1476 Vlad Tepeș îi cheamă pe brașoveni să vină cu marfă "pentru că s-au slobozit drumurile și pe Buzău și pe Prahova și pe Teleajen"³⁵. Probabil că așezarea avantajoasă a satului Colceag, semnalat în documente încă din anul 1469³⁶, îi oferă acestuia condiții mai propice de dezvoltare.

Izvoarele scrise ce menționează asprul ca monedă de circulație în Țara Românească în sec. XV sînt sprijinite și de descoperiri monetare. Pînă acum ne sînt cunoscute trei tezaure ce cuprind aspri emiși de Mahomed II. Astfel este tezaurul de la Orbeasca de Jos (jud. Teleorman)³⁷, Piuța Petrii (jud. Ialomița)³⁸ și, în sfîrșit, tezaurul ce a constituit subiectul studiului de față.

Achiziționarea fragmentară a tezaurului ne face să păstrăm rezerve asupra observațiilor privind posesorul pieselor. Deasemenea este dificil să determinăm și cauzele care au dus la îngroparea lui. În orice caz, vremurile tulburi provocate de dese schimbări de domni, de războaiele cu turcii, de trecerea oștilor otomane prin Moldova în a doua jumătate a sec. al XV-lea ar putea fi una din principalele cauze ale ascunderii monedelor.

NOTE

- 1 Nuri Pere, *Osmanlılarda Madeni Paralar*, Istanbul, 1968, p.28; AUREL DECEI, *Istoria Imperiului Otoman pînă la 1656*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, p.36.
- 2 NICOARĂ BELDICEANU, *La crise monetaire ottomane au XVIème siècle et son influence sur les Principautés Roumaines*, în *Le monde ottoman des Balkans (1402-1566)*, London, 1976, XI, p.74, nota 36.
- 3 NICOARĂ BELDICEANU, *Reglements miniers (1390-1512) in Les actes des premiers sultans conservés dans les manuscrits turcs de la Bibliothèque Nationale à Paris*, t II, Paris, La Haye, 1964, p.286.
- 4 NICOARĂ BELDICEANU, *La crise monetaire* p.74.
- 5 NICOARĂ BELDICEANU, *Actes de Mehmed II et de Bayezid II du ms. fonds turc ancienne 39*, în *Les actes des premiers sultans conservés dans la manuscrits turcs de la Bibliothèque Nationale à Paris*, t.I, Paris, La Haye, 1960, p.173.
- 6 F. BABINGER, *Mahomet II le Conquerant et son temps (1432-1481)*, Paris, Payot, 1954 p.544.

- 7 NICOARĂ BELDICEANU, *Quatre actes de Mehmed II, în Le monde ottoman...*, III p.110.
- 8 NICOARĂ BELDICEANU, *Un registre ottoman de Trebizonde (1487)*, în "Revue des études byzantines", Paris, tom.35, 1977, p.189.
- 9 NICOARĂ BELDICEANU, *Actes de Mehmed II...*, p.175.
- 10 F.BABINGER, *op.cit.*, p.95.
- 11 *Ibidem*, p.543.
- 12 NICOARA BELDICEANU, *Actes de Mehmed II...*, p.85.
- 13 *Ibidem*, p.70-71.
- 14 *Ibidem*, p.82.
- 15 *Ibidem*, p.83.
- 16 SKENDER RIZAJ, *Counterfeit of money on the Balkan Peninsula from the XV to the XVII century*, în "Balcanica", I, Beograd, 1970, p.71.
- 17 GRIGORE TOCILESCU, 534 documente istorice slavo-române din Țara Românească și Moldova privitoare la legăturile cu Ardealul (1346-1603), București, 1931, nr.200.
- 18 Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească, Editura Academiei R.S.R., București, 1966, vol.I (1247-1500) nr.74 (în continuare D.R.H.).
- 19 D.R.H.D, *Relațiile între țările române*, vol.I (1222-1456), București, 1977 nr.239.
- 20 GRIGORE TOCILESCU, *op.cit.*, nr.67.
- 21 OCTAVIAN ILIESCU, *Vlad l'Empaleur et le droit monétaire*, în *Revue Roumaine d'Histoire*, XVIII, 1, p.128, Editura Academiei R.S.R., București, 1979.
- 22 D.R.H.D., nr.340.
- 23 GRIGORE TOCILESCU, *op.cit.*, nr.106.
- 24 BISTRA TVETCOVA, *Schimbul economic între teritoriile de la Nord și Sud de Dunăre*, în *Relațiile româno-bulgare de-a-lungul veacurilor (sec.XIII-XIX)*, Studii, vol.I p.109, Editura Academiei R.S.R., București, 1971.
- 25 MUSTAFA A.MEHMET, *De certains aspects de la société ottomane à la lumière de la législation (Kanunname) du sultan Mahomet II (1451-1481)*, în *Studia et acta orientalia*, p.155, București, 1960.
- 26 GRIGORE TOCILESCU, *op.cit.*, nr.99.
- 27 *Ibidem*, nr.95.
- 28 NICOARĂ BELDICEANU, *Reglements miniers*, p.271.
- 29 MIHAI MAXIM, *Culegere de texte otomane fasc.I*, p.9, doc.nr.1, Centrul de multiplicare al Universității București, 1974.
- 30 NICOARĂ BELDICEANU, *op.cit.*, p.172.
- 31 OMER BARKAN, *Les mouvements des prix en Turquie entre 1490 et 1655*, p.70.
- 32 D.R.H., B, I, nr.200.
- 33 *Ibidem*, nr.201.
- 34 *Ibidem*, nr.243.
- 35 *Ibidem*, nr.135.

- 36 ION BOGDAN, Documente privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească în sec. XV și XVI, vol. I (1413-1508), București, 1905, nr. LXXVI.
- 37 N. CONSTANTINESCU, Un tezaur feudal de monede și obiecte de podoabă de pe valea Teleormanului, în SCIV, tom. 17, nr. 3, 1966, p. 551-557.
- 38 CONSTANTA ȘTIRBU, Noi tezaure monetare intrate în patrimoniul Muzeului de Istorie al R. S. România, în Cercetări numismatice, I, p. 91, nr. 12, București, 1978.

ASPRES TURCS DU XVe SIÈCLE DÉCOUVERTS
DANS LE VILLAGE DE COLCEAG, COMMUNE
D'INOTEȘTI, DÉP. DE PRAHOVA

Résumé

L'auteur présente un lot de 13 monnaies médiévales qui font partie d'un trésor découvert en 1944 dans le village de Colceag, commune d'Inotești, dép. de Prahova.

Les monnaies sont des accées ottomanes émises entre 1451 et 1461 dans les ateliers de monnaie d'Adrianople, Serez, Skoplje et Brousse.

La description des pièces est suivie par la présentation de quelques problèmes d'économie monétaire dans L'Empire Ottoman qui se reflètent aussi dans le dit trésor.

Par la suite on fait des précisions sur la pénétration et la circulation de l'aspre dans la Valachie au XVe siècle.

EXPLICATION DE LA FIGURE

Fig. 1. - Monnaies ottomanes émises par Mohammed II en 1451 (no 1-9) et 1461 (no 10-13).